

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije
Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije
Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje
Finančna uprava Republike Slovenije
Statistični urad Republike Slovenije

Datum: 22. 01. 2018

Obvezna socialna zavarovanja davčnih rezidentov RS, ki na Hrvaškem oddajajo nepremičnine v najem za turistične namene

(skupno stališče članov ožje delovne skupine za pripravo enotnega sistema evidenc na področju socialnega zavarovanja)

V tem gradivu je opredeljeno stališče o pobiranju prispevkov v primerih, ko davčni rezidenti RS na Hrvaškem oddajajo nepremičnine v najem za turistične namene. Pri pripravi stališča so bila upoštevana pojasnila hrvaških davčnih organov o načinu obdavčevanja dohodka teh oseb, pojasnilo hrvaškega nosilca zavarovanja, da se v obvezno zavarovanje na podlagi dejavnosti oddajanja nepremičnin v najem ne vključuje oseb, ki imajo v RS urejeno obvezno zavarovanje, ter mnenje, da je treba obveznost zavarovanja na Hrvaškem ugotovljati v skladu z Naslovom II Uredbe (ES) 883/2004.

Po preučitvi zadeve je bilo sprejeto skupno stališče članov ožje delovne skupine za pripravo enotnega sistema evidenc na področju socialnega zavarovanja.

I. Ugotovitev statusa najemodajalcev in primerljivost s sobodajalci v RS

Upošteva se člen 5(b) Uredbe (ES) 883/2004, po katerem se takrat, kadar se po zakonodaji pristojne države članice nekaterim dejstvom ali dogodkom pripišejo pravni učinki, ta država članica upošteva podobna dejstva ali dogodke, ki nastopijo v kateri koli državi članici, kot da so nastopili na njenem ozemlju, je treba ugotoviti, ali je oddajanje nepremičnin v najem po predpisih R. Hrvaške podobno oddajanju nepremičnin v turistične namene po 14. členu Zakona o gostinstvu ((Uradni list RS, št. 93/07 – uradno prečiščeno besedilo, 26/14 – ZKme-1B in 52/16 – ZGos-D). Po tem zakonu je sobodajalec fizična oseba, ki nudi gostom nastanitev z zajtrkom ali brez, v lastnem ali v najetem stanovanju ali počitniški hiši, s soglasjem pristojnega organa samoupravne lokalne skupnosti pa lahko, ne glede na določbo drugega odstavka 5. člena tega zakona, tudi v drugih prostorih. Fizična oseba je lahko sobodajalec, če opravlja dejavnost le občasno (skupno ne več kot pet mesecev v koledarskem letu), gostom nudi do 15 ležišč in je vpisana v Poslovni register Slovenije.

Za ugotovitev navedene primerljivosti je bil poleg gradiva hrvaškega davčnega organa preučen tudi hrvaški Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti (Narodne novine, 85/15, veljaven od 09.08.2015, v nadaljevanju HrZUD). V skladu s 30. členom HrZUD lahko gostinske storitve v gospodinjstvu nudi fizična oseba, ki je državljan R. Hrvaške ali drugih držav članic EU in EGP oz. Švicarske konfederacije (najemodajalec), in sicer:

1. namestitev v sobi, apartmaju ali počitniški hiši, če je najemodajalec lastnik, do največ 10 sob oziroma 20 postelj,

2. namestitev v kampu, organiziranem na zemljišču, katerega lastnik je najemodajalec, z največ 10 namestitvenih enot oziroma 30 gostov istočasno,
3. nudenje zajtrka, polpenziona ali penziona gostom, katerim najemodajalec nudi namestitev v sobi, apartmaju ali počitniški hiši.

V skladu z 31. členom HrZUD morajo najemodajalci izpolnjevati minimalne pogoje za dejavnost in pogoje za kategorizacijo, ki so predpisani s posebnim pravilnikom. Na podlagi 34. člena HrZUD najemodajalcem pristojni organ izda odločbo o dovoljenju za nudenje gostinskih storitev v gospodinjstvu. Odločba se vpiše v Centralni register.

Na podlagi vsega navedenega je ugotovljeno, da je oddajanje nepremičnin v najem za turistične namene na Hrvaškem po določbah HrZUD tako podobno ureditvi statusa sobodajalcev-fizičnih oseb po Zakonu o gostinstvu v RS, da se v smislu 5(b) člena Uredbe (ES) 883/2004 šteje kot »podobno dejstvo« in je treba učinke tega dejstva presoјati na enak način kot se v RS ureja status sobodajalcev-fizičnih oseb, pri tem pa je treba najprej določiti, kdaj se za obvezna socialna zavarovanja uporablja slovenska zakonodaja.

Ta pravila se smiselno uporabljajo tudi za primere oddajanja nepremičnin v najem za turistične namene v vseh drugih državah članicah EU, EGP in Švici. Oseba se obravnava po pravilih za sobodajalce pod pogojem, da v državi članici EU, v kateri oddaja nepremičnino, na tej podlagi nima statusa samozaposlene osebe.

II. Določitev zakonodaje

1. Oseba je v RS upokojena, na Hrvaškem je najemodajalec

V teh primerih je oddajanje nepremičnin v najem na Hrvaškem za osebo edina dejavnost, ki jo opravlja, in mora pristojni hrvaški nosilec presoditi, ali obstaja obveznost zavarovanja na Hrvaškem.

V RS se ustavi izplačevanje pokojnine le pod pogojem, da je oseba na Hrvaškem zavarovana v enakem obsegu kot osebe, ki opravljajo obrtno dejavnost.

V RS ta oseba ne plačuje nobenih prispevkov, ker je na podlagi kraja opravljanja edine dejavnosti za socialno zavarovanje vedno določena zakonodaja države, v kateri se dejavnost opravlja, v tem primeru Hrvaške.

Upokojenec (uživalec slovenske pokojnine), ki na območju držav članic EU ali v tretjih državah opravlja samostojno dejavnost, ne more uveljaviti izplačevanja sorazmernega dela pokojnine po 116. členu ZPIZ-2.

2. Oseba je v RS zaposlena

V teh primerih se zaradi zaposlitve v RS določi uporaba zakonodaje RS. Na podlagi opravljanja dejavnosti na Hrvaškem se oseba izenačuje s sobodajalcem-fizično osebo in plačuje pavšalne prispevke po 8. alineji 3. odstavka 20. člena ZPIZ-2.

Glede na to, da je oseba v RS obvezno zdravstveno zavarovana na podlagi zaposlitve, se mora na podlagi opravljanja sobodajalske dejavnosti na Hrvaškem tudi obvezno zavarovati po 17. členu ZZVZZ in plačati pavšalne prispevke ter vložiti prijavo na obrazcu M-12.

Ko oseba iz te točke zahteva izdajo obrazca A1, ZZZS od osebe zahteva, da vloži prijavo M-12 s šifro zavarovalne podlage 050 in šifro razloga za zavarovanje »10«, kot je navedeno v točki 5.1.4. v usmeritvah za izvajanje zavarovanja na podlagi sočasnih zaposlitev po Uredbi (ES) 883/2004 in Uredbi (ES) 987/2009.

Ko FURS prejme obrazec M-12, za osebo – zavezanca za prispevke sestavi predizpolnjen obračun prispevkov za socialno varnost (mesečno za pavšalne prispevke).

3. Oseba je v RS samozaposlena

Predpostavljamo, da se dejavnost v RS opravlja v znatnem delu. Dejavnost oddajanja nepremičnin v najem na Hrvaškem se obravnava kot sočasna samozaposlitev v drugi državi članici EU in se zavarovanje ureja v skladu s členom 13(2)(a) Uredbe (ES) 883/2004.

Vsota dohodkov iz dejavnosti v RS in dejavnosti oddajanja nepremičnin v najem na Hrvaškem je dobiček zavarovanca, ki je podlaga za določitev zavarovalne osnove v skladu s 145. členom ZPIZ-2.

4. Oseba v RS ni zaposlena niti samozaposlena, lahko je (ali ne) uživalec denarnega nadomestila za brezposelnost

V teh primerih glede določitve zakonodaje veljajo enaka pravila kot za uživalce slovenske pokojnine: oddajanje nepremičnin v najem na Hrvaškem je za osebo edina dejavnost, ki jo opravlja, in mora pristojni hrvaški nosilec presoditi, ali obstaja obveznost zavarovanja na Hrvaškem.

V RS ta oseba ne plačuje nobenih prispevkov, ker je na podlagi kraja opravljanja edine dejavnosti za socialno zavarovanje vedno določena zakonodaja države, v kateri se dejavnost opravlja, v tem primeru Hrvaške, in sicer ne glede na to, ali je na Hrvaškem na tej podlagi vključena v zavarovanje ali ne.

5. Oseba je uživalec invalidskega nadomestila

Pravilo glede določitve zakonodaje je enako kot v točki 1 za upokoјence. Težavo lahko predstavlja ustavitev izplačevanja invalidskega nadomestila.

6. Oseba opravlja delo v okviru drugega pravnega razmerja v RS

V tem primeru se določi zakonodaja na podlagi dejavnosti na Hrvaškem, ker se tam opravlja dejavnost, ki lahko predstavlja registrirano samozaposlitev. Glede na to, da na podlagi drugega pogodbenega razmerja oseba ni tekoče vključena v obvezna socialna zavarovanja, se v RS obrazec A1 ne izdaja, prispevki od izplačil za pogodbeno delo pa se v RS plačujejo (razen če oseba predloži obrazec A1 od hrvaškega nosilca zavarovanja) in lahko pride do dvojnega zavarovanja.

III. Začetek zavarovanja in plačevanja prispevkov

Ta pravila se uporabljajo od 1.1.2018 dalje, ne glede na začetek uporabe usmeritev za izvajanje zavarovanja na podlagi sočasnih zaposlitev po Uredbi (ES) 883/2004 in Uredbi (ES) 987/2009.

Za primere, ko se uporabi slovenska zakonodaja in mora oseba vložiti obrazec M-12 (točka 2), se vložitev tega obrazca zahteva od 1.1.2018 dalje, oseba pa ga lahko vloži tudi za obdobje pred 1.1.2018. V tem primeru se osebi odmerijo prispevki za nazaj in brez zamudnih obresti.

V imenu vseh članov ožje delovne skupine
Irena Štrumbelj Trontelj
Vodja ožje delovne skupine